

Werkgroep Erfgoedzorg

22 juni 2026, Lembeke

Aalter
Assenede
Eeklo
Evergem
Kaprijke
Lievegem
Lochristi
Maldegem
Sint-Laureins
Zelzate

Agenda

- Erfgoedzorg: wat kan je van COMEET verwachten
- Opleidingen: bespreking opleidingsplan
- Workshop inventarisatie: gebruik sjabloon en praktische tips
- Praktijkvoorbeeld: collectieplan van De Twee Ambachten
- Werkgroep Erfgoedzorg: aanpak en inhoud

Connectieronde

In kleine groepjes met mensen die je NIET GOED kent

Zoek binnen 5 minuten **DRIE** dingen die jullie allemaal gemeen hebben op vlak van erfgoedzorg.

Bijvoorbeeld:

- Iedereen werkt met vrijwilligers.
- Iedereen heeft een depotprobleem.
- Iedereen zoekt manieren om jongeren te bereiken.
- ...

EEKLO, Sint-Vincentius

Erfgoedzorg: wat mag je van COMEET verwachten

COMEET wil erfgoedpartners in het Meetjesland ondersteunen bij het duurzaam bewaren van hun collecties (erfgoedobjecten en archiefstukken).

WERKGROEP ERFGOEDZORG

Een netwerk van erfgoedvrijwilligers en gemeenteambtenaren in het Meetjesland.

Doel: uitwisseling van ervaringen en workshops.

OPLEIDINGEN

Algemene opleidingen en opleidingen op maat (voor een kleinere groep).

Mogelijke thema's: Collectiebeleidsplan, Inventariseren, Digitaliseren, Behoud en Beheer per type collectie

HANDLEIDINGEN & SJABLONEN

Excel-sjabloon voor inventarisatie.

Thema's: Collectiebeleidsplan, Inventarisatie, Digitalisering objecten, Digitalisering documenten, Bewaarmaatregelen

1-OP-1 ADVIES

Een behoudsmedewerker van COMEET komt bij jou langs voor advies en ondersteuning op maat.

Zowel voor verenigingen als lokale besturen.

Opleidingen erfgoedzorg

Soorten opleidingen

- Algemene opleidingen
- Opleidingen op maat (voor een kleinere groep)
- Korte workshops

Relevante thema's (uit evaluatie Studiedag)

- Hoe correct stockeren? > verpakking en bewaarmaatregelen
- Hoe kunnen we zorgen dat een collectie of een erfgoedobject op een goede manier kan behouden worden om zo verder te geven aan volgende generaties?
- Erfgoed ontsluiten na verdere inventarisatie
- Inventariseren, documenteren, digitaliseren, ontsluiten

Andere mogelijke thema's

- Collectiebeleidsplan
- Waarderen en ontzamelen
- Behoud en beheer per type collectie/materiaalkennis
- Calamiteitenplan
- Depotorganisatie
- Vrijwilligerswerking
- ...

Aan welke opleidingen hebben jullie meest nood?

Wat is hiervoor een goede timing?

Handleidingen & sjablonen

Reeds beschikbaar

- Eerste Hulp bij Erfgoedzorg
- Sjabloon voor inventaris

Op de planning

- Handleiding inventarisatie
- Haalbare acties voor bewaarplaatsen

Andere ideeën

- Collectiebeleidsplan
- Digitalisering objecten en documenten
- Bewaarmaatregelen
-

comeet.be/inzichten-en-praktijken/erfgoedzorg/

EHBE-kaartjes (Eerste Hulp bij Erfgoedzorg)

Op zoek naar tips om de zorg voor jouw collectie nog te verbeteren?

Naast algemene informatie, over de omgeving waarin je collectie zich bevindt, over hoe je een collectiestuk het veiligst hanteert en over schade die je kan tegenkomen – vind je ook kaartjes per materiaalsoort of objecttype. Bijvoorbeeld over hoe je keramiek of textiel het best kan bewaren of wat te doen bij houtworm.

Bijvoorbeeld over hoe je keramiek of textiel het best kan bewaren of wat te doen bij houtworm.

DOWNLOAD

Sjabloon inventaris

Nog geen inventaris van je collectie of je archief? Dit sjabloon helpt je op weg. Het Excel-bestand biedt een duidelijke structuur om je objecten stap voor stap te registreren, ook als je nog nooit eerder geïnventariseerd hebt. Download het sjabloon en begin vandaag nog.

DOWNLOAD

1-op-1 advies

Weet je niet goed waar te beginnen met de zorg voor je collectie? Met ons 1-op-1 advies begeleiden we je van bij de start.

Proces

- Een behoudsmedewerker van COMEET komt langs voor een eerste gesprek en bezoek aan je collectie of historisch archief.
- Daarna ontvang je concrete feedback en praktische tips op maat.
- Indien nodig gaan we samen met je aan de slag.
- Na een aantal maanden komen we terug om te kijken hoe alles loopt.

Voor wie?

Zowel erfgoedverenigingen als lokale besturen

Meer info > erfgoedcel@comeet.be

Nog meer erfgoedzorg-ondersteuning

Erfgoedzorg uitleendienst

Wil je materiaal uitleenen voor het behoud en beheer van je collectie? Dan ben je bij COMEET aan het juiste adres! We stellen dit materiaal gratis ter beschikking.

NAAR DE UITLEENDIENST

Verpakkingsmateriaal

COMEET ondersteunt graag met kennis over verpakkingsmateriaal. Bovendien kan je korting ontvangen bij de aankoop van nieuw materiaal of een subsidie aanvragen voor reeds aangekocht materiaal.

NAAR HET VERPAKKINGSMATERIAAL

Handige websites voor erfgoedzorgers

Zorgen voor erfgoed is een leuke, maar niet altijd evidente klus. Er komt soms veel bij kijken en informatie zit verspreid over het internet. Om jou toch een beetje een handvat te geven, maakten we dit overzicht vol handige sites en weetjes.

HANDIGE WEBSITES

comeet.be/inzichten-en-praktijken/erfgoedzorg/

Workshop inventarisatie

"Een inventaris is de basis van alles wat je daarna wil doen met je collectie."

Elk object dat je vandaag vastlegt,
bewaars je voor de volgende generatie.

Voorbeelden uit het Meetjesland

VVV / HEEMMUSEUM EEKLO

COLLECTIE LANDBOUW

	Objectnummer	HM.03127
	Objectnaam	werkuitrusting van dieren voor trekken
	Titel	Werkuitrusting van dieren voor het trekken van karren ed
	Collectie	landbouw
	Afmetingen	hoogte 147 cm breedte 100 cm diepte 20 cm
	Toestand + bijzonderheden	slecht / uitvlieggaatjes; slijtage; oxidatie; vuil
	Huidige standpl	HH/open depot/grondbewerking

	Objectnummer	HM.03146
	Objectnaam	blekerschop
	Titel	Schop om water of vloeibare mest op te scheppen en te verspreiden
	Collectie	landbouw
	Afmetingen	hoogte 121 cm breedte 18 cm diepte 6 cm
	Toestand + bijzonderheden	slecht / lacunes; vuil; slijtage
	Huidige standpl	HH/open depot/grondbewerking

	Objectnummer	HM.03149
	Objectnaam	vlegel
	Titel	Dorsvlegel
	Collectie	landbouw
	Afmetingen	hoogte 123 cm breedte 7 cm

KUNSTWERKEN EN SCULPTUREN IN SINT-LAUREINS

Naam Kunstwerk	Soort Kunstwerk	Kunstenaar	Locatie	Waarde
De Uil / Kriekeputte	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Leemweg, Sint-Laureins	€
Canticleer	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Stee, Watervliet	€
Sproete en Pinte	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Sint-Jansstraat, Sint-Jan-in-Eremo	€
Tybeert	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Kerkstraat, Waterland-Oudeman	€
Cuwaert	beeld in graniet, brons en groene koper	Chris Ferket	Sint-Margriestraat, Sint-margriete	€
Als de Vos de Passie Preekt	beeld in brons	Chris Ferket	Drijdijk, Waterland-Oudeman	€
De Wolf Ysegrim	beeld in brons	Jeannine Van Landschoot	Ketterijstraat, Watervliet	€
Reynaert en de Eenden	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Dorpsstraat, Sint-Laureins	€
Reynaert voor Koning Nobel	bas-reliëf in graniet	Chris Ferket	Kerkplein, Sint-Margriete	€
Koningsvrede	beeld in graniet en brons	Chris Ferket	Sint-Jansstraat, Sint-Jan-in-Eremo	€

Voorbeelden uit het Meetjesland

Objecten

	Recordtype		Domein	
	Objectnummer			
Objecttitel				
Datering		Geogr. verwijzingen		
Persoon / Organisatie		Objectnaam		

Kerngegevens	Standplaats	Verwerving / Eigendom	Herkomstgeschiedenis	Objectrelaties	Verwijzingen	Toestandsinformatie	Hantering / Presentatie	< >
Afmetingen					Onderscheide...			
					Stijl			
Materiaal / Techniek					Editie / Oplage			
					Catalogisering...			
Opschrift					Aantal object...		Aantal exem...	
					Huidige stan...			
Beschrijving					Registratiestat...		Aangemaakt...	
					Objectstatus		Aangemaakt...	

Welke tool kies je voor je inventaris?

Excel: voor gemeenten en verenigingen

- Structuur volledig zelf te bepalen.
- Gemakkelijk in gebruik.
- Voornamelijk voor intern gebruik.
- Eigen licentie.

Erfgoedbank: voor kerken

- Groot aantal voorgedefinieerde velden (maar niet verplicht in te vullen).
- Begeleiding en ondersteuning door COMEET tijdens het registratieproces en gebruik.
- Kan gemakkelijk ontsloten worden naar het brede publiek via publieke site erfgoedbank.be (niet verplicht).
- Gratis tot 1000 objecten, daarna betalend.
- Voorlopig voornamelijk voor kerken en musea. Zal in de toekomst voor nieuwe gebruikers opengesteld worden.
- Import mogelijk vanuit Excel via vaste sjablonen.

Het basissjabloon: 7 velden zijn genoeg om te starten

1 Inventarisnummer

2 Titel

3 Beschrijving

4 Datering

5 Type object

6 Standplaats

7 Verpakking

Inventaris						
Naam vereniging						
Datum laatste update						
Inventarisnummer	Titel	Beschrijving	Datering	Type object	Standplaats	Verpakking

Download het sjabloon in excel op
comeet.be/inzichten-en-praktijken/handleidingen-sjablonen-over-erfgoedzorg/

Het inventarisnummer: de ruggegraat van je collectie

- ✓ Elk object krijgt **een uniek oplopend nummer**.
 - Start met de afkorting van je organisatie, vb. MZ voor Musea Zelzate.
 - Gebruik als lettercode de afkorting van een objecttype, vb. BK voor beeldende kunst.
 - Sluit af met een volgnummer (oplopend). Voorzie voldoende voorloopnullen.
 - Als een object uit verschillende onderdelen bestaat, nummer dan verder na /.
- ⚠ Staat **los van de standplaats en de verpakking**: een object kan verhuizen, het nummer blijft identiek.

Voorbeeld nummerstructuur - minimum:

0021

Voorbeeld nummerstructuur - uitgebreid:

MZ_BK_0021/1

Het basissjabloon: 7 velden zijn genoeg om te starten

1	Inventarisnummer	Unieke code (vb. VER-2024-042)
2	Titel	Wat is het? (vb. kandelaar, foto kerk van Bassevelde)
3	Beschrijving	Korte omschrijving, onderdelen (vb. Een rijkbewerkte zilveren broodmand vervaardigd door zilversmid van Oosterhoudt)
4	Datering	Globaal is oké (vb. ± jaren 60, voor 1945)
5	Type object	Uit je vaste lijst met types objecten (vb. schilderij, foto, textiel)
6	Standplaats	Gebouw, kamer, kast, plank, of map op server
7	Verpakking	Doos, map, ... met nummer (vb. doos1) of code voor onverpakte objecten (vb. LOS)

Optionele velden: maak ze aan, vul ze later in

Foto

Herkomst

Datum verwerving

Afmetingen

Materiaal

Toestand (bv. schimmel, lichtschade, breuk)

Vervaardiger (kunstenaar, auteur)

Trefwoorden

Documentatie

Oefening

1

Je krijgt een foto van een erfgoedobject

2

Vul op het blad de 7 velden in:
Inventarisnummer – Titel – Beschrijving
Datering – Type object – Standplaats - Verpakking

3

Tijd: 5 minuten

4

Daarna bespreken we de voorbeelden samen

START!

Het basissjabloon

VELD	INVULLEN
Inventarisnummer	
Titel	
Beschrijving	
Datering	
Type object	
Standplaats	
Verpakking	

Hoe begin je aan je inventaris?

Praktische tips (1/2)

Start klein

1

Inventariseer 1 standplaats of 1 deelcollectie:
vb. 'zolderkast links' of 'alle foto's'.

Prioriteer op risico

2

Begin met kwetsbare objecten:
papier met schimmel/vochtproblemen,
foto's, textiel.

De 1 uur-methode

3

Doe elke week een klein stukje, vb. na elke vergadering.
Consistentie is belangrijker dan snelheid.

Maak er teamwerk van

4

Zorg voor een werkplaats met voldoende ruimte.
Idealiter met 3 personen: persoon 1 object ophalen > persoon 2 registreren > persoon 3 fotograferen & nummeren.

Praktische tips (2/2)

Ontzamel bewust

5

Vraag je per object af: "Hoort dit in onze collectie?"

Leg twijfelgevallen apart en inventariseer ze niet.

Gebruik Excel

6

Na elke sessie zie je meteen hoeveel objecten geregistreerd zijn.

Dit motiveert om door te gaan!

Deelcollectieniveau

7

Als stukniveau niet haalbaar is: registreer per deelcollectie.

Noteer: omschrijving, objecttypes, trefwoorden, herkomst, bewaarplaats.

Beschrijf je methodiek

8

Zet je werkmethodek op papier zodat iedereen op dezelfde manier werkt en de inventaris gemakkelijk kan overgenomen worden door collega's.

"Elke inventaris is beter dan geen inventaris."

Een inventaris die 80% correct is maar bestaat, is waardevoller dan een perfecte inventaris die nooit gemaakt werd.

Praktijkvoorbeeld: collectieplan van De Twee Ambachten

Wat is een collectieplan?

- Een onmisbaar basisdocument waaraan een erfgoed-organisatie haar collectiewerking toetst.
- Biedt een overzicht van de omvang en samenstelling van de collectie, met haar potentieel én uitdagingen.
- Eén van de voorwaarden om als museum, cultureel archief of erfgoedbibliotheek een kwaliteitslabel te krijgen.

+++++Collectieplan heemkring **De Twee Ambachten**,
Assenede
Mei 2026

Inhoudsopgave:

Introductie.....	2
Collectiegeschiedenis.....	3
Collectieprofiel.....	4
Collectiewaardering.....	5
Behoud en beheer.....	6
Registratie en documentatie.....	7
Gebruik van de collectie.....	8
Waardeontwikkeling.....	9
Onderzoek.....	10
Verzamelen.....	11
Ontzamelen.....	12
Toegankelijkheid.....	13
Doelen en acties.....	14

Werkgroep Erfgoedzorg: aanpak en inhoud

Doel

- Uitwisseling van ervaringen en workshops op het vlak van het duurzaam bewaren van collecties (erfgoedobjecten en archiefstukken).
- Een netwerk uitbouwen van erfgoedvrijwilligers en gemeenteambtenaren die actief bezig zijn met erfgoedzorg.

Voorstel voor agenda

- Presentatie over 1 specifiek onderwerp
- Korte workshop
- Praktijkvoorbeeld

Jullie noden/wensen

- Aantal werkgroepen per jaar
- Onderwerpen
- Format
- ...

Hoe kunnen we jullie best ondersteunen?

Belangrijke data

- 29 augustus 2026: Meetjeslandse Merci
- 10 september 2026: collegagroep Meetjeslands erfgoed
- 13 september 2026: Open Monumentendag
- 13 oktober 2026: collegagroep immaterieel erfgoed
- 15 oktober 2026: collegagroep religieus erfgoed

